

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZAT VÁSÁRHELYI CSERESNYÉS KOLLÉGIUM

Könyvtárismertető

HunKat használata a Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium Könyvtárában

Készítette: Borbásné Sajti Emese

Hódmezővásárhely, 2010. február 15.

Bevezetés

A könyvtár nyitvatartási időben (hétfő–csütörtök: 14–20 óráig) a kollégium diákjai, pedagógusai, adminisztrátorai és technikai dolgozói használhatják, és vehetik igénybe a szolgáltatásokat.

Könyvtári tag az lehet, aki tanévente regisztrálja magát. A könyvtárlátogató regisztrációs, kölcsönzői azonosító számot kap, mely alatt kölcsönzéseit és adatait regisztráljuk. Ha a könyvtárhasználó kollégiumi jogviszonyát megszünteti, köteles a kiíratkozási lapot a könyvtárossal is aláírni (aki ellenőrzi van-e tartozása). Amennyiben nincs könyvtári tartozása, töröljük a nyilvántartásból.

Minden könyvtárhasználó (= beiratkozott tag, aki a könyvtárhasználat rendjét, szabályait elfogadta) köteles a könyvtár rendjét megőrizni. A beiratkozás és a szolgáltatások igénybevétele díjtanlan (kivétel a másolatszolgáltatás és nyomtatás).

Könyvtári tagok számára biztosított térítésmentes szolgáltatások

Kölcsönzés, hosszabbítás, regisztráció az internetre

A könyvtári dokumentumok kölcsönzését, a kölcsönzési idő meghosszabbítását a kölcsönző pultnál (tanári asztalnál) rögzítjük. Szintén itt tartjuk nyilván az internetes szolgáltatásokra jelentkezőket is. Érkezési sorrendben történik a három számítógép igénybevétele, előjegyzéseket csak indokolt, tanuláshoz szükséges esetekben fogadunk el.

A dokumentumok kölcsönzési ideje 28 nap. A kölcsönző füzetben feltüntetjük a regisztrációs, kölcsönzői azonosító szám alatt a kölcsönzött dokumentumok darabszámát és a lejáratit időt. Az egyidejűleg kölcsönözhető könyvek száma: 6 kötet. Hangzó anyagok (CD, CD-ROM, DVD, audió- és videókazetta) esetében: maximum 3 egység.

A helyben használható kézikönyveket, folyóiratokat a nevelőtestület tagjai, a kollégium diákjai a könyvtár zárása és másnapi nyitása közötti időre, illetve maximum hétvégére kölcsönözhetik.

A kölcsönzési határidő könyvek esetében: 4 hét, amely egy alkalommal meghosszabbítható, a hangzó anyagok kölcsönzési határideje: 3 nap. A könyvtár a kölcsönzési határidő lejáratja után a késedelmes olvasót közösségvezetőjén keresztül figyelmezteti.

A megrongált, illetve használhatatlanná vált és elveszett könyvtári illetékességű dokumentumok kárát a kárt okozó köteles megtéríteni, amely könyv, folyóirat esetében a kártérítést jelent. Ennek összegét, ha a mű újra beszerezhető, a beszerzés ára; ha nem, az ún. gyűjteményi érték, antikvár becsérték határozza meg. Az egyszer már megtérített dokumentum árát – a dokumentum előkerülése esetén – a könyvtár nem téríti vissza.

A hangzó anyagok (CD, CD-ROM, DVD, audió- és videókazetta) rongálása esetén a teljes összegű megtérítésre, illetve az azonos, jogtiszta példány beszerzésére kötelezhető a kölcsönző.

A könyvtári tagok számára kölcsönözhető könyvek témacsoportos és hagyományos (betűrend – szakrend) elrendezésben találhatók.

Kölcsönözhető dokumentumok

- könyv
- videókazetta
- CD
- CD-ROM
- DVD
- audiókazetta
- folyóirat

A kölcsönzés feltétele a beiratkozás, mely egyben a könyvtárhasználati szabályzat elfogadását is jelenti. Az olvasók adatait (név, iskola, évfolyam, nevelőtanár neve, szobaszám) füzetben tartjuk

nyilván. A használat, illetve a kölcsönzés folytonosságát minden tanévben újiratkozással nyilatkoztatják ki a használók.

A könyvtárból bármely dokumentumot csak a könyvtáros tudtával, engedélyével lehet kivinni, kölcsönözni. A tanév utolsó tanítási napjáig minden tanuló által kölcsönzött könyvnek vissza kell kerülnie a könyvtárba. A késedelmes tanulók felszólítása a nevelőtanárok közreműködésével valósul meg.

Számítógép-használat (elektronikus információforrások használata, internet, szövegszerkesztés, táblázatkezelés stb.)

Az internetes szolgáltatást ingyenesen igénybe veheti minden beiratkozott olvasó. Gépfoglalás csak indokolt esetben lehetséges. Gépidő: naponta egy alkalommal max. 1 óra (ha van szabad gép, tovább is igénybe lehet venni).

Programokat és egyéb állományokat nem telepíthetnek fel a diákok. Munkájukat, valamint az internetről letöltött anyagokat lementhetik. Nyomtatási szándékukat a könyvtárosnál kell jelezniük.

A számítógép-használat feltétele, hogy a használó legyen tekintettel azokra, akik az olvasói térben egyidejűleg tanulnak, olvasnak, vagy dolgoznak.

Folyóirat-olvasás

Az olvasótermi (azonos a kölcsönzői részleggel) folyóirat-tárolókon megtalálhatók a legfrissebb folyóiratok. A szolgáltatást minden könyvtárhasználó számára biztosítjuk.

A folyóiratot elolvasása után kérjük a helyére visszatenni. A kézikönyvekből, illetve folyóiratokból (nem kölcsönözhető dokumentumok) a könyvtárban lévő másoló igénybevételével lehet másolni (költségtérítés ellenében).

Egyéb szolgáltatások

- videófilm-, DVD-nézés (158 DVD, 176 videókazetta)
- zenehallgatás (127 CD)
- CD-ROM használata (70 db)
- társasjátékok használata: a diákok 6 társasjátékot használhatnak helyben

Költségtérítéssel szolgáltatások

- nyomtatás
- fénymásolás
- faxolás

Tájékoztató

(segítség a tanulás során felmerült kérdésekben, helyi és online katalógus használata, információszolgáltatás)

A Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium Könyvtárában kiemelt szerepet kap a könyvtári tájékoztató, információk nyújtása a kollégiumi diákjainknak. A könyvtáros segítséget nyújt a könyvek kiválasztásában, egy-egy témakör (házi dolgozat) szakirodalmának összeállításában. Segítséget adunk a könyvek kikeresésében. Támogatjuk a diákokat a Huntéka számítógépes katalógus használatában, mely a tájékoztató munka segítségét szolgálja. Olvasóink önállóan, vagy a könyvtáros közreműködésével internetes keresésre, a könyvtár és más könyvtárak állományából való tájékozódásra vehetik igénybe segítségünket.

Állományellenőrzés

A könyvtár állományát 2001. augusztus 29-től kezdve november végéig leltár alá vették. A könyvtári állomány ellenőrzése során mennyiségileg mérték fel a gyűjtemény dokumentumait, tételesen (leltárszám, dokumentum címe alapján) összehasonlítva az egyedi nyilvántartással. A teljeskörű leltározásra ez időben személyi változás miatt került sor.

Ezt követően a könyvtár állományát 2006. augusztus 24-től kezdve augusztus 30-ig ellenőrzés alá vettem. Az ellenőrzésre ismét személyi változás miatt került sor.

2006 őszén a könyvtári állomány mozgókép- (videókazetta, DVD), hanganyag- (kazetta, CD, hanglemez) és számítógépes multimédia-anyag dokumentumait mennyiségileg mértem fel, tételesen (leltárszám, dokumentum címe alapján) összehasonlítva a leltárkönyvekkel.

2007 júniusában a könyvtár állománya Dratsai Zsigmond, régi Cseresnyés-diák hagyatéka által kb. 4000 kötettel bővült, ezek állományba vétele és katalogizálása már a 2007/2008-as tanévben megkezdődött, a teljes katalogizálás és a Németh László Városi Könyvtárral közös katalógusba való feldolgozása folyamatos.

Katalogizálás

2004. januárjától lezárták a hagyományos cédulakatalógust, és áttértek a számítógépes nyilvántartás, adatbázis (HUNTEKA) építésére. A HUNTEKA építése folyamatos.

Kölcsönzés

A könyvtár nyitvatartási idejének kialakítása során messzemenően igyekeztünk igazodni a diákok igényeihez, így hétfőtől csütörtökig 14 órától 20 óráig áll az érdeklődők rendelkezésére; ezen túl a heti öt óra beszerzésre fordítandó munkaidőt a délelőtti, illetve a pénteki napokon oldom meg.

A könyvtár helyisége nem tagolódik külön kölcsönző- és olvasóteremre, viszont rendelkezik a helyben olvasás, tanulás számára alkalmas és megfelelő számú ülőhellyel, asztallal, világítással, ahol zavartalanul folyhat a felkészülés, esetleg nyelvi vagy egyéb szakköri foglalkozások.

Egyéb feladatok

A nyitva tartás ideje alatt (hétfő–szerda: 14–17 óráig, csütörtök: 14–20 óráig) minden segítséget megadok a tanulás és az egyéb területeken felmerülő kérdések, problémák megválaszolásához, megoldásához.

Idegen nyelv tanulásához hathatós segítséget tudok nyújtani (francia nyelvből). Ezen felül magyar nyelv és irodalomból a felzárkóztatás szintén megoldható, és az érettségire való felkészítésben is részt veszek. Kiemelt feladatombnak tekintem a tanulók bevonását az önálló információszerezés folyamatába (katalógushasználat, kézikönyvek használata, internet világában való eligazodás, hasznos információkeresés stb.).

A szakmai vonalat tekintve elmondhatjuk, hogy jó kapcsolatokat tartunk fenn a társintézményekkel, különös tekintettel a Németh László Városi Könyvtárral, valamint részt veszünk a könyvtárosok részére szervezett szakmai találkozókon, továbbképzéseken, értekezleteken.

A 2009/2010-es tanév őszi szünetében (2009. október 25 – november 1.) Spanyolországban, Granadában részt vettem egy könyvtáros tanulmányúton a Leonardo da Vinci Program finanszírozásának keretében. A cél, a spanyol szakiskolai könyvtári, informatikai rendszerek tanulmányozása volt. Egyéb feladataim között szerepel, hogy a 2009/2010-es tanév szeptemberétől kezdve részt veszek a tanulói adatok nyilvántartásában, és ügyviteli feladatokat is ellátok.

A HunKat használata a Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium Könyvtárában

A könyvtári OPAC-okban (Online Public Access Catalogue kifejezés szó szerinti jelentése: hálózaton elérhető, mindenki által használható számítógépes könyvtári katalógus) különböző célból kereshet a könyvtári olvasó, illetve az, aki információt keres.

Az OPAC egy könyvtári integrált rendszer bibliográfiai adatbázisának a felhasználók által igénybe vehető visszakereső felülete. A Web-alapú Olvasói Katalógus (OPAC) modul az olvasó igényeit szolgálja ki. Az olvasó a HunTéka OPAC segítségével kereshet, böngészhet a katalógusban.

A könyvtári OPAC-okról elmondható, hogy a könyvtáros társadalom „nagy, kibővített katalógusai”, hiszen ezekkel nemcsak a saját könyvtári állományában kereshet a felhasználó, hanem számos más könyvtárak katalógusaiban is.

Az alábbiakban a Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium Könyvtára által használt katalógust szeretném bemutatni.

A **HunKat** a HunTékát használó könyvtárak virtuális, közös katalógusa (www.hunkat.hu). A HunKat legfontosabb eleme a HunTéka WebOPAC-ot is kihasználó Monguz program. A Monguz egy platform-független keretrendszer, amely távoli információforrások közös felületen való lekérdezésére szolgál.¹

A HunKat katalógus használata

A katalógus segít a diákoknak a dokumentumok azonosításában, kereshetnek és böngészhetnek különböző típusú könyvtárak adatbázisaiban, illetve ha megtalálták a számukra szükséges dokumentumot, a példányok helyét is megállapíthatják.

A következőkben egy konkrét keresésnek és böngészésnek a menetét szeretném végigvezetni, a katalógus egyszerű felhasználását megkönnyítve. A keresésnél is és a böngészésnél is a Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium kiadványára, *A vásárhelyi példa* című kötetre keresek rá.

1. lépés: a www.hunkat.hu cím beírása, majd belépés a katalógusba.

2. lépés: a Közös Könyvtári Katalógus keresési segédletet nyújt

Bal oldali menüpontok:

- Keresés
- Böngészés
- Információk
- Segítség

A keresésnek két fajtája is megtalálható a rendszerben: a pontos keresés és a gyors keresés.

3. lépés: keresés

Ha a **Keresés** menüpontra kattintunk, a rendszer az egyes bibliográfiai tételekben keres. Azokat a találatokat (rekordokat, eredményeket) adja ki, amelyekben megtalálható a felhasználó által beírt keresőszó. Ezen a keresési felületen kell kiválasztani, hogy a kiadvány mely tulajdonsága alapján akarjuk a keresést folytatni (lehet keresni címre, szerzőre, tárgyszóra, megjelenés évére, sorozati címre stb.).

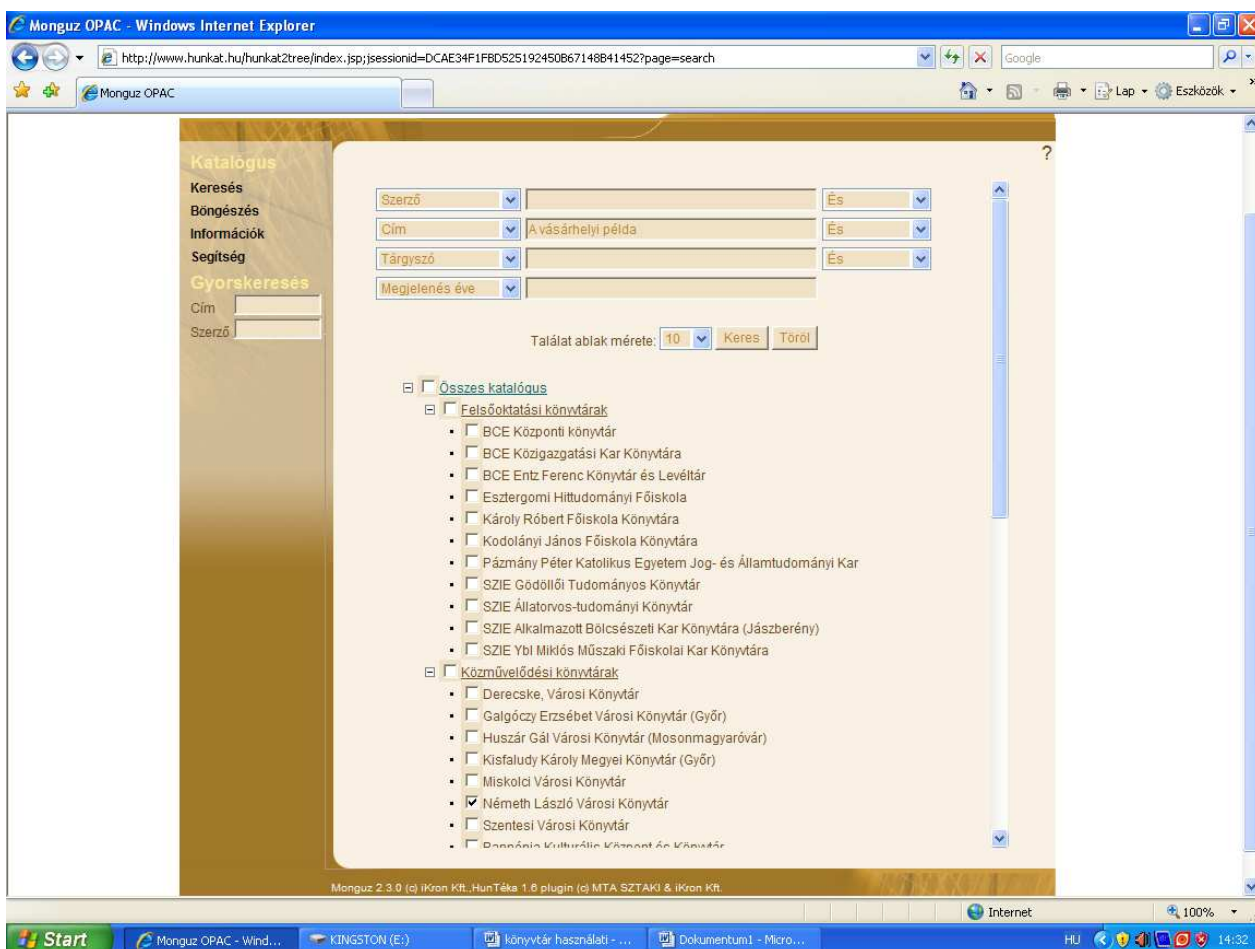
¹ Szepesi Judit: HunKat, a HunTékát használó könyvtárak közös katalógusa című könyvtári útmutatója (<http://kt20.mgk.u-szeged.hu/tempustankonyv/HunKat.pdf>)

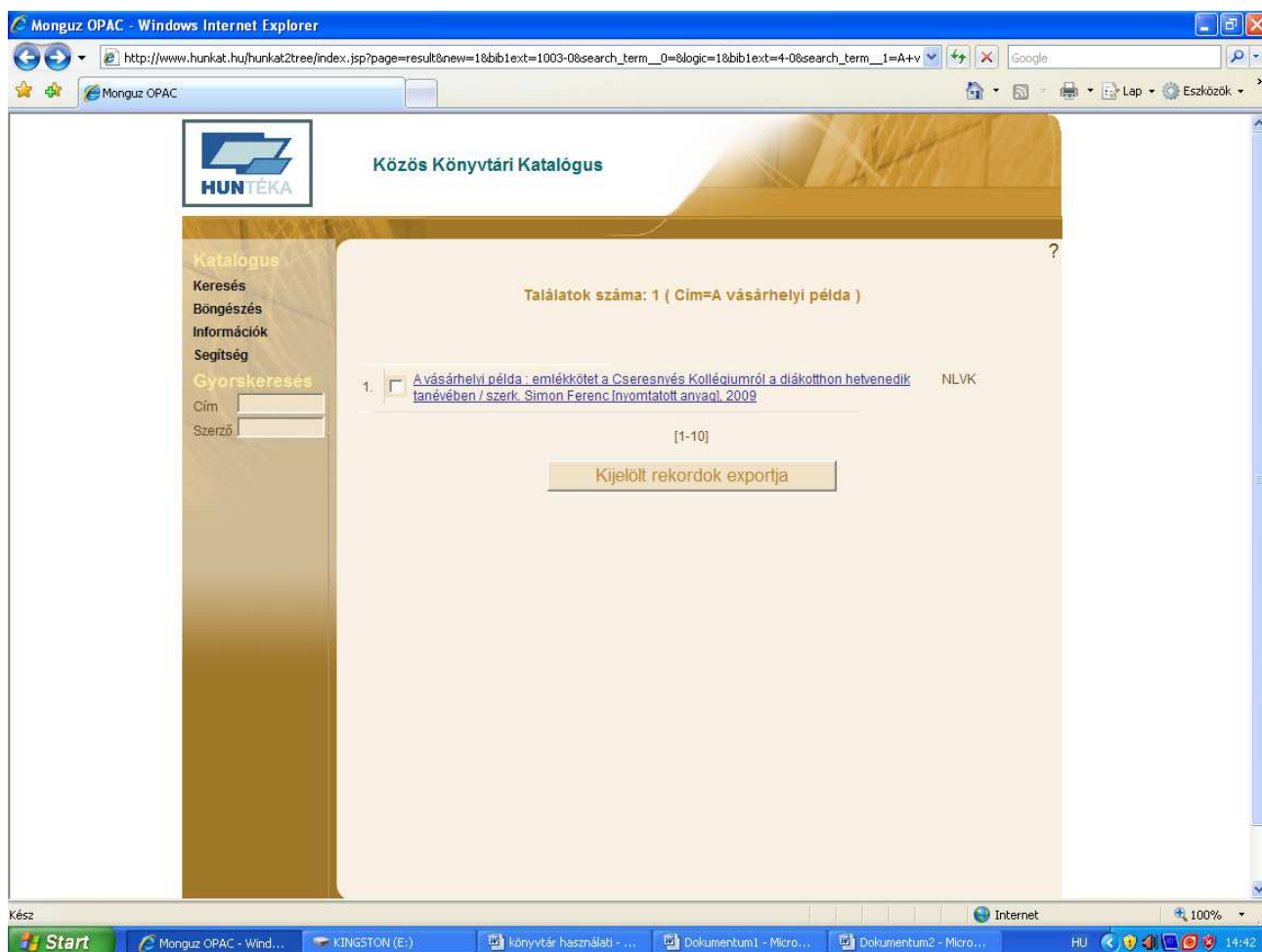
A keresési feltételek kiválasztása

4. lépés: az **Összes katalógus**-t legördítve ki kell választani, hogy melyik könyvtár adatbázisában akarok keresni. Pl. közművelődési könyvtárakból: kipipálom a Németh László Városi Könyvtár

5. lépés: **Cím** mezőbe be kell írni a keresett dokumentum címét: A vásárhelyi példa

6. lépés: A **Keresés** (gomb) lehetőségre kattintva megkapjuk a **találati ablakot**. Beállítható a keresési oldalon az is, hogy a rendszer egy oldalon hány találatot jelenítsen meg (10, 20, 25, 50, 100). A fenti beállításokat a **Törlés** gombbal szüntethetjük meg.

Találati ablak

7. lépés: rákattintva a kiadványra további információkat kaphatunk meg

- bibliográfiai leírás

Cím: A vásárhelyi példa : emlékkötet a Cseresnyés Kollégiumról a diákokthon hetvenedik tanévében / szerk. Simon Ferenc

Dokumentumtípus: Könyv (monografikus szint)

Kiadás helye: Hódmezővásárhely

Kiadó neve: Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata

Megjelenés éve: 2009

- példányazonosító (CSK01707)
- raktári jelzet (370 V 56)
- lelőhely (Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium; NLVK – Helyismereti gyűjtemény; NLVK – Gyermekkönyvtár; NLVK – Kölcsönzés, Tornyai János Múzeum)
- gyűjtemény
- besorolás (kölcsonözhető, nem kölcsönözhető)

- státusz (kölcsonözve, hozzáférhető, feldolgozás alatt)
- kölcsönzés lejárt (év, hónap, napra pontosan megadva)

The screenshot shows the Monguz OPAC web interface. The search results are as follows:

Példányazonosító	Raktári jelzet	Lelőhely	Gyűjtemény	Besorolás	Státusz	Kölcsönzés lejárt
CSK01707	370 V 56	Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium	--	kölcsönözhető	hozzáférhető	--
CSK01708	370 V 56	Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium	--	kölcsönözhető	hozzáférhető	--
CSK01709	370 V 56	Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium	--	kölcsönözhető	hozzáférhető	--
CSK01710	370 V 56	Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium	--	kölcsönözhető	hozzáférhető	--
CSK01713	370 V 56	Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium	--	kölcsönözhető	hozzáférhető	--
CSK01714	370 V 56	Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium	--	kölcsönözhető	hozzáférhető	--
CSK01715	370 V 56	Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium	--	kölcsönözhető	hozzáférhető	--
CSK01885	370 V 56	Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium	--	kölcsönözhető	hozzáférhető	--
CSK01886	370 V 56	Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium	--	kölcsönözhető	hozzáférhető	--

A keresőablak alatt található, az ún. **Keresőtörténet**, amelynek keretében sorszámozva, listázottan láthatjuk a korábbi kereséseket (30 perc után automatikusan törlődik).

A pontos keresés ezzel befejeződött, hiszen az általunk keresett dokumentumnak megtaláltuk a leelőhelyét, kiválaszthatjuk a lehetőségek közül melyik könyvtárból szeretnénk kikölcsönözni (pl. NLVK, Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium, Tornyai Múzeum). A keresés találati ablaka mutatja a dokumentum raktári jelzetét is, így az olvasó könnyen (akár saját maga eligazodva) megtalálhatja a példányt az általa kiválasztott könyvtárban.

Ha nincs szükségünk pontos keresésre, választhatjuk a **Gyorskeresés** funkciót is, amely a baloldalon, a menüsor alatt található. Ebben az esetben csak annyi a feladatunk, hogy beírjuk a címet vagy a szerzőt a megfelelő helyre. A gyorskeresési funkciót használva nincs lehetőségünk arra, hogy kiválasszuk melyik könyvtár adatbázisában, szeretnénk keresni.

Böngészés

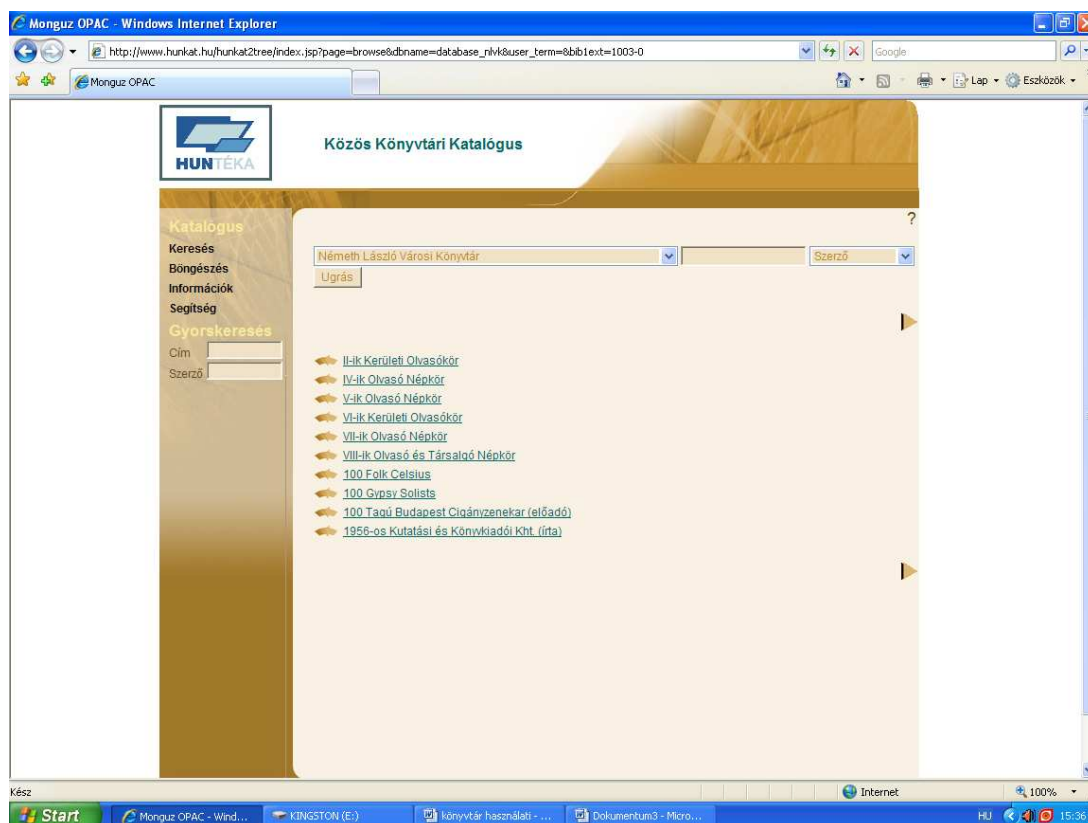
A böngészés és a keresés közötti különbség az, hogy a böngészést akkor használjuk, ha nem tudjuk az általunk keresett dokumentum pontos adatait (például, ha nem ismerjük a szerzőjét, vagy nem tudjuk a mű pontos címét).

Böngészni a következő indexekben lehet:

- szerző
- cím

- tárgyszó
- sorozat címe
- ETO
- kiadás helye
- gyártó / nyomda
- kiadó

1. lépés: ki kell választanom, hogy melyik könyvtár adatbázisában szeretnék keresni (pl. Németh László Városi Könyvtár)

Böngésző felület

2. lépés: be kell írni a keresőszót (pl. a szerző vezetéknevét: Jókai; találatként megkapjuk a könyvtárban lévő összes Jókai vezetéknevű szerzőt; a szerző teljes nevére kattintva megkapjuk a könyvtárban található összes műveinek listáját.

Ha az indexek közül kiválasztjuk a **Cím**-et, és egy szót írunk be, pl. **vásárhelyi**, a találati ablakban abc-sorrendben megjelenik az összes olyan mű, amelynek címében a **vásárhelyi** szó szerepel.

Információhordozó: nyomtatott anyag

Ár: 2000,00

Státusz: Hozzáférhető

Beszerezés forrása: Ajándék

Összegzés

A Vásárhelyi Cseresnyés Kollégium Könyvtárának szándéka a diákok számára szükséges ismeretekhez, információkhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása (gyűjteményünket folyamatosan fejleszteni, tájékoztatni, biztosítani más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését), ezzel együtt diákjaink készségeit, képességeit fejleszteni.

A kollégium könyvtára kiemelt feladatot képvisel az intézményen belül a közösségi színterek kialakításában, hiszen a kollégiumban kevés olyan hely áll a diákok rendelkezésére, ahol koedukáltan programokat (szakkörök, korrepetálások, folyóiratok helyben olvasása, számítógép-használat, filmnézés, zenehallgatás, tanulás, beszélgetés stb.) szervezhetnének, vagy találkozhatnának. A könyvtár így nem csak „tudást” nyújt nekik, hanem célunk segíteni a közösséghez való tartozás érzésének kiteljesedését is.